

галтерів, економістів, фінансистів, внутрішніх контролерів, ревізорів, аудиторів);

— раціональну організацію робочих місць з урахуванням сучасних ергономічних вимог : встановлення належних комунікаційних зв'язків як між задіяними працівниками, так і між оперативними підрозділами підприємства та зовнішнім середовищем;

— системну мотивацію працівників (оплату праці, види матеріального та соціального стимулювання);

— налагодження обліку роботи працівників і контролю за виконанням ними своїх функцій;

— організацію системи безперервного підвищення кваліфікації фахівців (зокрема, для бухгалтерів необхідно передбачити можливість вивчення питань трансформації звітності за міжнародними обліковими стандартами);

— впровадження ефективної системи автоматизації робочого місця виконавців облікових, аналітичних та контрольних процедур та ін.

Висновки. В умовах становлення постіндустріальної економіки, впровадження принципів ведення євроінтеграційного бізнесу інформаційне забезпечення суб'єкта підприємницької діяльності розглядається як новий вид виробничого ресурсу. Розкриті в роботі теоретичні та практичні підходи створення і застосування інформаційного фінансового ресурсу за результатами узагальнення та інтерпретації даних бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та фінансового контролю забезпечать не тільки прийняття ефективних адміністративних рішень менеджерами різних рівнів, але й стануть важливою оцінкою для зовнішніх інвесторів, позитивно вплинуть на динаміку економічних показників, що обумовить надходження економічної вигоди .

УДК 657.1

Легенчук С. Ф.,

д.е.н., професор, завідувач

кафедри обліку і аудиту,

Житомирський державний технологічний університет

КОНЦЕПЦІЯ ВАРІАНТНОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Будь-яку НСБО можна розглядати в світлі концепції варіантності облікової методології, що дозволяє проаналізувати її під кутом наявності / відсутності бухгалтерського вибору в процесі

ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Проведений аналіз історичного розвитку бухгалтерського обліку в Царській Росії, СРСР, Україні, США (до 1934 р. і після), особливостей розвитку МСФЗ дозволив виявити такі види концепції варіантності:

- 1) повна одноваріантність (лише імперативи);
- 2) розширена одноваріантність (імперативи, іноді альтернативи, з яких обирають відповідні органи вищого ніж підприємство рівня);
- 3) обмежена багатоваріантність (імперативи та обмежені (якісними характеристиками або принципами) альтернативи);
- 4) частково необмежена багатоваріантність (лише альтернативи, обмежені принципами);
- 5) повна необмежена багатоваріантність (лише альтернативи).

Базисними поняттями, які використовуються в будь-якому із видів концепції варіантності в бухгалтерському обліку є імперативи, альтернативи, імперативна поведінка та бухгалтерський вибір.

Правила (імперативи) ведення бухгалтерського обліку є такими засобами його регулювання, які чітко і однозначно закріплюють вичерпний порядок бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ підприємства і не допускають від нього жодних відхилень. Здійснення чітко визначених у документах з регулювання бухгалтерського обліку дій суб'єктом ведення обліку називається імперативною поведінкою. Альтернативи ведення обліку — це сукупність (два і більше) рівнозначних імперативів ведення бухгалтерського обліку, наявність яких передбачає, що для бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ необхідно здійснити вибір одного із них. Вибір суб'єктом ведення бухгалтерського обліку однієї із представлених альтернатив називається бухгалтерським вибором.

Концепція повної однієї варіантності передбачає, що бухгалтерський облік регулюється за допомогою нормативних документів, у яких відсутні будь-які альтернативні варіанти його ведення. Бухгалтер повинен чітко дотримуватись прописаних у документах (положеннях, інструкціях) імперативів під час бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ. Прикладів застосування даної концепції на сьогодні ми не можемо навести, однак її виділення має важливе економічне значення подібно до моделі економіки «Робінзона Крузо», яка дозволяє представити економіку одного агента. Так і концепція повної однієї варіантності дозволяє теоретично розглянути існування системи обліку, в якій існують лише імперативи та відсутня будь-яка можливість бухгалтерського ви-

бору як на рівні підприємства, так і на рівні органів вищого ніж підприємство рівня.

Концепція розширеної одноваріантності передбачає, що в переважній більшості випадків бухгалтерський облік регулюється шляхом встановлення чітких правил ведення, однак в окремих випадках у відповідних документах передбачені альтернативні варіанти бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ. Вибір із представлених у документах альтернатив здійснюються відповідними органами вищого ніж підприємство рівня. Право здійснення вибору із представлених альтернатив суб'єкту ведення обліку не надається. Типовим прикладом реалізації даної концепції на практиці є система обліку СРСР після 1930-х рр. і до його розпаду, в основу побудови якої була покладена необхідність забезпечення одноманітності показників обліку показникам плану, що зумовлювало ліквідацію більшості облікових альтернатив, використовуваних у радянській обліковій методології під час НЕПу.

Концепція обмеженої багатоваріантності ґрунтується на змішаному підході до регулювання національної системи бухгалтерського обліку, що передбачає одночасне застосування імперативів ведення обліку та набору альтернатив бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ. Формою реалізації концепції на рівні системи обліку найчастіше виступають облікові стандарти. Право вибору із представлених у стандартах альтернатив надається суб'єкту ведення обліку або менеджменту підприємства. При здійсненні бухгалтерського вибору обов'язково повинен враховуватись набір обмежень (принципів або якісних характеристик облікової інформації), які прописуються в базисному документі облікових стандартів (законі або концептуальній основі). На сьогодні концепція обмеженої багатоваріантності реалізована в більшості національних і міжнародних облікових систем.

Концепція частково необмеженої багатоваріантності передбачає, що бухгалтерський облік регулюється лише шляхом використання наборів альтернативних варіантів бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ. При здійсненні суб'єктом ведення обліку бухгалтерського вибору, що передбачає вибір однієї відповідної альтернативи із кожного набору, враховуються обмеження у вигляді принципів бухгалтерського обліку. Прикладом реалізації даної концепції на практиці є система обліку, описана Л. Пачолі або система бухгалтерського обліку в США, що проіснувала до її реформування у 1934 р. внаслідок загострення кризових явищ у

сфері корпоративного управління та економіки, однією із причин яких було недосконале регулювання системи обліку.

Концепція повної необмеженої багатоваріантності передбачає, що бухгалтерський облік регулюється лише шляхом використання наборів альтернативних варіантів бухгалтерського відображення наслідків ФГЖ при виборі з яких не накладаються жодні обмеження. Тобто бухгалтерський вибір суб'єктів ведення обліку здійснюється без врахування будь-яких формальних (нормативних) і неформальних (історично сформованих принципів чи постулатів обліку) рекомендацій. Прикладом реалізації такої концепції є системи обліку, що існували до виникнення в них принципів або постулатів.

УДК: 657.1

Леженко А. І.,

к. е. н., доцент,
доцент кафедри обліку
підприємницької діяльності,

Ломова І. О.,

студентка обліково-економічного факультету,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ

Ринкові умови господарювання в Україні, розвиток міжнародних економічних відносин, поява нових суб'єктів різних форм власності зумовлюють необхідність удосконалення, як бухгалтерського обліку в цілому, так і його окремих складових. Однією з сучасних проблем є вдосконалення обліку та оцінки виробничих запасів підприємства.

Запаси є однією з найважливіших частин активів підприємства завдяки тому, що можуть бути перетворені на грошові кошти протягом одного операційного циклу.

Проблема обліку виробничих запасів, зокрема їх оцінки та формування первісної вартості, є актуальним питанням оскільки, по-перше, виробничі запаси складають значну частину активів, по-друге, їх оцінка впливає не тільки на валюту балансу, а й на собівартість виготовленої продукції і, як наслідок, на визначення